

Římské vojenství 1 – Nejstarší římstí válečníci.

Mgr. Tomáš Antoš.

Římské válečné dějiny

- Prameny – Literární, epigrafické, archeologické.
- Význam výzkumu armády – (vývoj společnosti, vliv na politické dějiny, integrace obyvatelstva do římského světa)
- Sakralita války
- Je ještě co zkoumat?

Nejstarší římské válečníci – vojenství starší doby železné v Itálii (cca 1000 – 500 př. n. l.)

Válečníci nuragské kultury (cca 18 – 3. století př. n. l.)

- Bojovná a rozvinutá civilizace na Sardínii
- Styky s mykénským světem, středomořím, Skandinávií.
- Později kontakty s Etrusky a válečné střety s Kartaginci.
- Od 3. století př. n. l. součástí římské říše, ovšem ve vnitrozemí přežívala kultura ještě déle.

- Výrazná sociální hierarchie, existence válečných družin (vliv mykénské civilizace?).

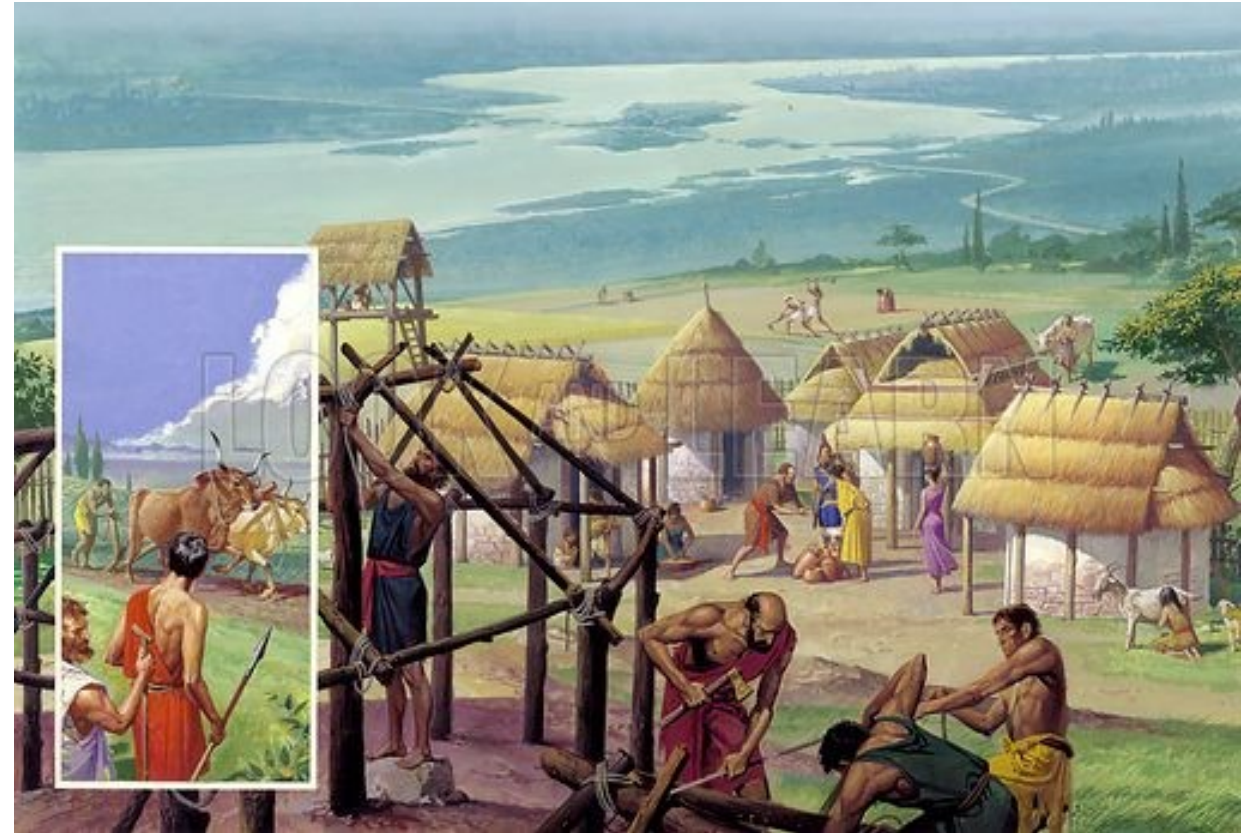
Válečníci v Latii

- Villanovská kultura (cca 10. – 5. století n. l.)

Nejstarší Řím (9. – 7. století př. n. l.)

- Malé osady na vrcholcích kolem pozdějšího Fora Romana.
- Zprvu bez opevnění, později opevněné vrcholky (Serviovské hradby?)
- Obyvatelstvo – „synoikismus“ – Latinové, Sabinové, Etruskové, Řekové?
- Kontrola důležitých obchodních tras (Via Salaria)

Vojsko

- Neexistence profesionální armády.
- Každý svobodný muž mohl být bojovníkem.
- Od 9. století rozvoj zpracování železa. Ekonomický vzrůst (obchod, pirátství).
- Od 8. vzestup válečné aristokracie a vznik válečných družin (sodales).
- Organizace vojska především na příbuzenském principu (rod Fabiů). V migrujících družinách mohly být zastoupeni také přátelé a klienti vůdců.

Složení vojska a taktika

- Boj pouze během válečné sezóny (výrazné propojení s kultem).
- Velení – náčelník, král, rodový předák
- Centurioni?
- Rozdělení vojska (starší, mladší vojáci – Etruskové).
- Urození válečníci mohli bojovat také ze sedla (z válečného vozu?).
- Spíše ozbrojené skupiny než armády (max. několik set bojovníků) – důvody? Srovnání s Vergiliovou Aeneadou.
- Válka formou přepadů, menších střetnutí, nájezdů na nepřátelské území.
- Boj začínal vrhacími zbraněmi, následoval boj muže proti muži a následné pronásledování protivníka.
- Snaha o vyniknutí válečníků z rodové aristokracie (odraz v římských mýtech – Horatius Cocles, Bratři Horatiové).

Zbraně

- Bronzové i železné
- Plnou výzbrojí disponovali pouze aristokraté
- Archeologické a ikonografické prameny.

Meče

- Nejčastější typy – Antennean sword, Triangular typ sword.
- Typologicky vycházejí ještě z doby bronzové (typ Naue ii). Návaznost na zbraně halštatské civilizace.
- Meče vlastnili pouze válečníci z řad aristokracie.

'Triangular' sword with tang ending in 'T'-shape, and bronze scabbard; first half of 8th century BC, from the Monterozzi necropolis, Tarquinia. (National Archaeological Museum, Tarquinia; author's photo, courtesy of the Museum)

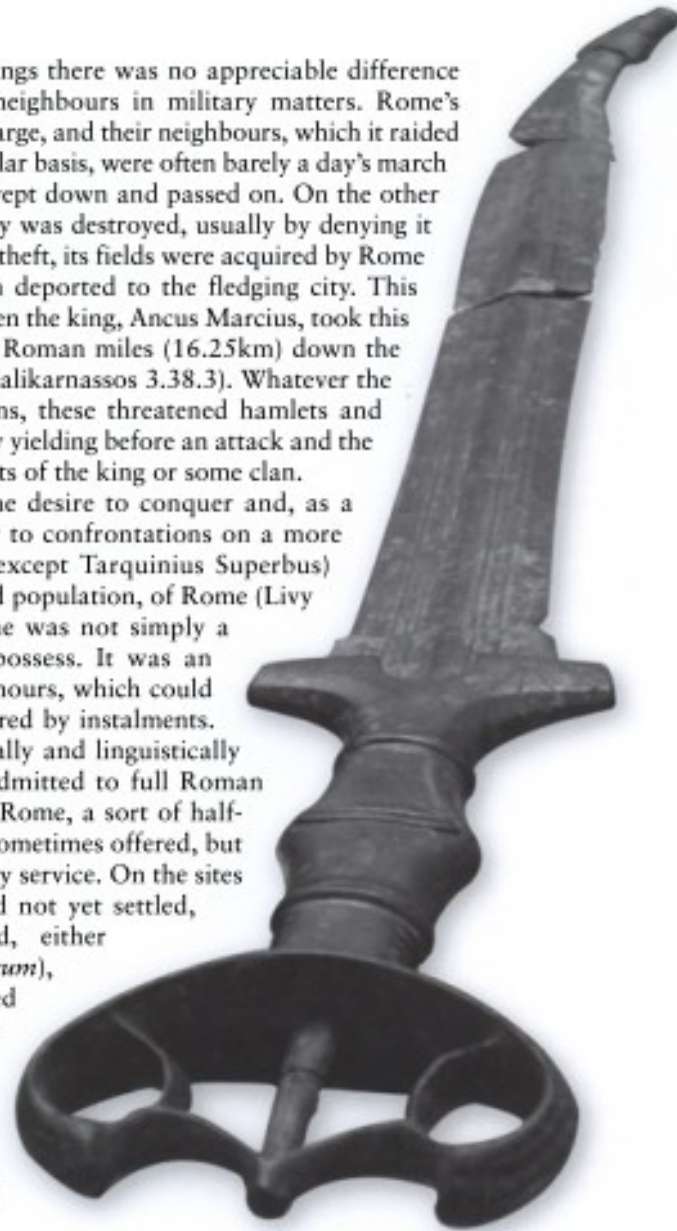

Equipment of an aristocratic warrior, late 9th century BC, from grave Monterozzi 3, Arcatelle necropolis, Tarquinia. These splendid finds are a Villanovan bronze crested helmet, a spearhead, an 'antennae' sword, and a *fibula* brooch. (National Archaeological Museum, Tarquinia; author's photo, courtesy of the Museum)

ughshare.

(Fields-Carre Collection)

he age of kings there was no appreciable difference and their neighbours in military matters. Rome's y were not large, and their neighbours, which it raided by on a regular basis, were often barely a day's march the raiders swept down and passed on. On the other g community was destroyed, usually by denying it adalism and theft, its fields were acquired by Rome llagers often deported to the fledging city. This o Ficana when the king, Ancus Marcius, took this ting just 11 Roman miles (16.25km) down the onysios of Halikarnassos 3.38.3). Whatever the stic traditions, these threatened hamlets and n security by yielding before an attack and the me the clients of the king or some clan. driven by the desire to conquer and, as a es gave way to confrontations on a more the kings (except Tarquinius Superbus) h in area and population, of Rome (Livy hip' of Rome was not simply a or did not possess. It was an ties and honours, which could r and conferred by instalments. n as ethnically and linguistically eventually admitted to full Roman ess close to Rome, a sort of half- n law, was sometimes offered, but man military service. On the sites , or on land not yet settled, ere planted, either *in Romanorum*), were peopled i, or Latin with some ights than r possible lly, *socus*, ies granting

Kopí a oštěpy

- Délka násady asi 2 m.
- Délka hrotu 20 – 50 cm.
- Pro lepší úchop omotávaná bronzovým nebo železným drátem.
- Na konci mohla být opatřena menším bronzovým hrotem (spicillum/sauroter).
- Oštěpy kratší a lehčí, určené k házení až na 50 m. Bojovník nosil obvykle asi dva.
- Jako levnější varianta se mohly používat také prosté naostřené a opálené tyče.

Sekery a dýky

- Velmi rozšířené (především v etruském prostředí).
- Levnější a dostupnější zbraně, mnoho typů.
- Existují doklady i o dvouručních sekerách (velké nároky na zručnost bojovníka).
- Dýky mohly sloužit jako záložní zbraně i pro aristokratické válečníky.

Bronze war axes, from Cortona: (left) 'winged' axe, so called from the shape at the shoulders, 10th century BC; (right) 'socketed-eye' decorated axe, 7th century BC. (Museo dell'Accademia Etrusca e della città di Cortona; author's photo, courtesy of the Museum)

Luky a praky

- Používané spíše k lovu nebo níže postavenými bojovníky (aristokracie upřednostňovala boj muže proti muži).
- Poměrně málo nálezů bronzových hrotů šípů (hroty však nemusely být všechny z kovu).
- V Itálii byl patrně už tehdy znám i kompozitní luk.

Zbroje a štíty

- Mnoho tvarů štítů, některé opatřené bronzovým kováním. (Votivní dary?)
- Přilby – zvoncový tvar, často zdobené bronzovými hřebeny.
- Zbroje – poměrně vzácné. Pouze částečné krytí těla, bronzové destičky (kardyophylakes) a chrániče.
- Od 7. století znám i linothorax (patrně pod vlivem Řeků).

